

STUDIEHANDLEDNING

AI Introduktion för alla

Hur påverkas människan, samhället och demokratin av AI?
Vidga vyerna tillsammans i en studiecirkel.

”Att lära sig om AI är inte bara för experter och teknikkunniga. Det är för oss alla.

Tillsammans tar vi oss steg för steg genom denna nya värld, så att alla kan förstå och påverka hur framtidens teknik formar våra liv. Tillsammans gör vi kunskapen om AI tillgänglig för alla, eftersom det är genom att bilda oss som vi bygger ett starkare och mer demokratiskt samhälle.”

/ Människa eller AI?

Om denna studiehandledning

Hösten 2022 exploderade samtalet om Artificiell intelligens i samhället. Plötsligt dominerades nyhetsflödet om den väldigt snabba AI-utveckling som skedde. Vad man kallar generativ AI hade nått allmänhetens medvetande genom lanseringen av ChatGPT. Men, vad är AI egentligen? Hur påverkas människa och samhälle av den här utvecklingen? Hur demokratiserar vi utvecklingen av AI? Har vi nytta av AI? Kommer allt bli som i science fiction-filmer? Vad är folkbildningens roll?

Många frågor uppstår och vi på NBV vill med folkbildningens kraft bidra till att demokratisera och tillgängliggöra den utveckling som sker just nu. Vi har därför skapat denna studiehandledning, som med hjälp av innehåll från Internet-stiftelsens internetkunskap om AI, förhoppningsvis kan ge dig och deltagarna i studiecirkeln nya kunskaper och insikter. Studiehandledningen ger underlag för en studiecirkel på 5–6 träffar á 1–2 studietimmar per träff.

Studiehandledningen är ett förslag på hur ni kan ta er an ämnet. Låt gruppens behov få vara vägledande och styrande. Fördjupa er i det ni fastnar för, ta ut svängarna och väv samman era erfarenheter på det sätt ni finner vara bäst för er.

Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet 2024

www.nbv.se
info@nbv.se

Kontaktperson NBV Förbundet
Samuel Somo

AI-innehåll: en del av bilderna i detta material är skapat med hjälp av generativ AI.

Starta Studiecirkel

Studiecirkeln är en demokratisk arbetsform där deltagarna tillsammans lär sig mer om ett ämne de är intresserade av. Genom gemensamma reflektioner och diskussioner ökar hela gruppens samlade kunskap. Studiehandledningen ska stimulera till diskussioner och samtal, inte ge alla svar.

För att räknas som studiecirkel ska ni:

- vara minst tre deltagare som deltar vid minst tre träffar
- delta vid minst en av de tre första träffarna
- träffas en till tre gånger per vecka, men det går också att träffas till exempel varannan vecka
- arbeta minst en till fyra studietimmar per gång, en studietimme är 45 min
- träffas minst tre gånger och totalt minst nio studietimmar
- arbeta tills det gemensamma målet har uppnåtts.

Ta kontakt med oss på NBV så hjälper vi er att komma i gång. Kontaktuppgifter hittar ni på nbv.se

Studiecirkelledarens roll

En viktig uppgift som cirkelledare är att se till att diskussionen hänger ihop med gruppens behov och målsättningen med cirkeln. De samtal ni kommer att föra styrs av era behov. Vissa frågor och övningar kan kännas viktigare än andra och kommer att ta längre tid. Andra frågor kanske leder till angelägna stickspår som ni vill ägna tid åt. En annan viktig uppgift för cirkelledaren är att vara uppmärksam på att olika synpunkter kommer fram och att alla får komma till tals. När en grupp samlas för att söka nya kunskaper bör alla känna att de synpunkter man har tas tillvara och att de frågor man har kommer upp i gruppen. En del grupper fungerar nästan "av sig själva", men många grupper kan behöva stöd för att diskussionerna ska komma framåt.

Det är också studiecirkelledaren som håller kontakten med NBV. Vill du veta mera om att vara cirkelledare så har NBV ett utbildningsprogram där den första delen handlar om din roll som ledare. Mer information om stöd och utbildningarna får du via din NBV-kontakt.

Innehållsförteckning

<u>Träff 1: Vad är AI egentligen</u>	6
<u>Träff 2: AI här och nu</u>	8
<u>Träff 3: Riskerna med AI</u>	10
<u>Träff 4: Integritet, data och AI</u>	12
<u>Träff 5: Skapa med AI</u>	14
<u>Träff 6: AI, framtiden och folkbildning</u>	16

DÄR MÄNNISKOR OCH IDÉER VÄXER

TRÄFF 1

Vad är AI egentligen?

Artificiell intelligens (AI) är en fascinerande och snabbt växande teknologi som transformerar vår värld. I denna första del utforskar vi AI:s grunder, dess olika tillämpningar, och de tekniker som möjliggör dess kapaciteter.

Från maskininlärning och djupinlärning till etiska överväganden, undersöker vi AI:s många dimensioner. För att få en djupare förståelse och insikt i hur AI påverkar allt från vardagsverktyg till komplexa system kommer vi i denna del utforska grunderna i vad AI egentligen är.

Samtal & reflektion

Innan ni tittar vidare på kunskapsdelen. Börja med att ni i cirkeln delar med er av era tankar på frågan:

- Vad betyder AI för dig? Vad känner du när du tänker på AI?
Sammanställ gärna era tankar på ett gemensamt sätt.
- Diskutera i gruppen vad ni vill få ut av studiecirkeln.
- Skanna QR-koden eller klicka på nbv.se/aistudieplan för att prova NBVs Studieplansgenerator.

Kunskap

Skanna QR-koden eller klicka på: [Vad är AI för något? | Internetkunskap](#) för att läsa avsnittet som handlar om *Vad AI är för något?*

Ni kan med fördel kombinera läsandet med att se filmen som ni når genom att skanna QR-koden eller klicka på länken. Välj det som fungerar bäst för er.
<https://youtu.be/PJJryrfvlnw>

Samtal & reflektion

- Gå tillbaka till den första frågan ni diskuterade. Har dina tankar om vad AI betyder förändrats?
- Hur förändrar AI vårt sätt att förstå intelligens och medvetande? Är AIs "intelligens" jämförbar med mänsklig intelligens?
- Hur tror du människor och samhället kan förbereda sig för en framtid med ökad involvering av AI?

Uppgift till nästa träff

- Fråga någon i din omgivning vad hens inställning och erfarenhet till AI är.

TRÄFF 2

AI här och nu

I denna träff ska vi titta på olika sätt som AI-teknologi påverkar vårt dagliga liv, från hur vi interagerar med digitala assistenter till hur AI används inom olika branscher. Det är viktigt att var och en får en djupare förståelse för AI:s nuvarande roll och dess potentiella framtidspåverkan.

Uppföljning uppgift

- Dela med er av era reflektioner från er omgivning kring inställningen till AI.
- Ser ni några liknande mönster i svaren ni fått?

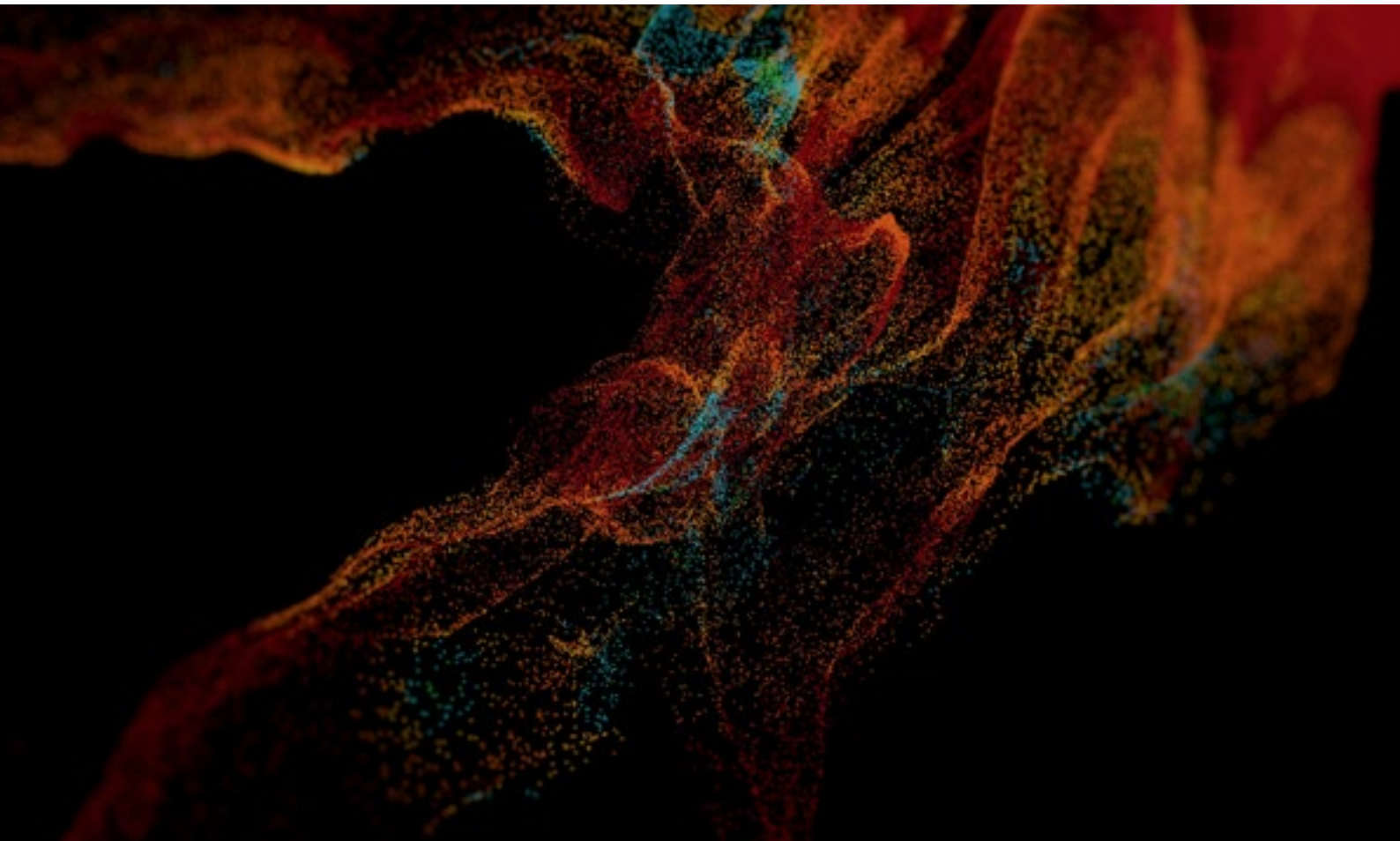
Kunskap

Skanna QR-koden eller klicka på: [AI är redan vardag | Internetkunskap](#) för att läsa avsnittet som handlar om *AI är redan vardag*

Se filmen som ni når genom att skanna QR-koden eller klicka på länken <https://youtu.be/-hRcqfww67U>

Samtal & reflektion

- Hur tror du våra liv påverkas av att AI-tekniken är så involverad i vår vardag? Vad gillar du med det? Vad skulle du helst vilja vara utan? Är du rädd för något?
- Påverkar Als förmåga att manipulera eller försköna verkligheten, som i bild-behandling, vår uppfattning om sanning och verklighet?
- Vad innebär Als framsteg för mänsklighetens framtida evolution, både teknologiskt och socialt?
- Kan AI påverka vår förståelse för arbete, skapande och produktivitet?
- Omformas grundläggande koncept som arbete och sysselsättning?
- Hur skulle du vilja använda AI mer i din vardag?

Uppgift till nästa träff

- Ta del av innehållet i undersökningen *Svenskarna och AI*. Fundera på en insikt som du vill dela med dig av i studiecirkeln nästa gång.

Skanna QR-koden eller klicka på länken för att komma till undersökningen [Svenskarna och AI | Svenskarna och internet](#)

TRÄFF 3

Riskerna med AI

För att få en djupare förståelse för de potentiella riskerna och utmaningarna som kommer med användningen av artificiell intelligens (AI), ska vi fördjupa oss i olika aspekter av AI som kan innebära risker, från etiska dilemman till tekniska begränsningar. All utveckling som sker är inte av ondo, inte heller alltid enbart positiv. Summan av utvecklingen är vad vi människor bär med oss in i utveckling av ny teknik, vilken kulturell kontext eller erfarenheter som ges plats. Därför behövs en balanserad syn på AI:s komplexitet och de ansvarsfulla övervägandena som krävs vid dess användning.

Uppföljning uppgift

- Vilken insikt tog du med dig från rapporten Svenskarna och AI?

Kunskap

Skanna QR-koden eller klicka på:

Vilka risker finns det med AI? | Internetkunskap för att läsa avsnittet

Vilka risker finns det med AI?

Skanna QR-koden eller klicka på:

Så påverkar AI källkritiken på nätet | Internetkunskap för att läsa avsnittet

Så påverkar AI källkritiken på nätet

Se även filmen *Kan AI vara rasistisk eller diskriminerande?*

<https://youtu.be/Wf5QngcvIEc>

Samtal & reflektion

- Är AI-utvecklingen ett hot mot samhället och vår demokrati?
- Borde utvecklingen av AI regleras mer?
- Vad kan vi göra för att skapa en hållbar teknikutveckling?
- Hur kan vi få fler människor att ta del av den utveckling som sker?
- Är AI-skapat innehåll såsom bilder, texter och videos okej att använda?
Inom journalistik? I en förening? På arbetet? I en studiecirkel?

Uppgift till nästa träff

- Hitta exempel där AI har använts för att missleda eller påverka något negativt.

TRÄFF 4

Integritet, data och AI

Hur hanterar AI egentligen den data vi genererar och som finns om oss? I denna del belyser vi hur AI samlar in, analyserar och använder data för att driva olika processer och tjänster. Den tar även upp viktiga frågor kring användarnas integritet och säkerhet i samband med AI:s dataanvändning. Vi behöver få en klarare bild av AI:s roll i datahantering och de etiska övervägandena som är förknippade med denna teknologi.

Uppföljning uppgift

- Diskutera eventuella exempel ni har hittat. Hur påverkar detta individ, integritet och demokratin?

Kunskap

Skanna QR-koden eller klicka på:

Vad gör AI med din data? | Internetkunskap
för att läsa avsnittet *Vad gör AI med din data?*

Se filmen *Hur skraj behöver jag vara för dataläckor? som ni når genom att skanna QR-koden eller klicka på länken:*

<https://youtu.be/uZbgvR1CKYg>

Som fördjupning kan studiecirkeln med fördel gå igenom den del av undersökningen *Svenskarna och Internet* som berör attityder till personlig data och övervakning på nätet. Skanna QR-koden eller klicka på:

Attityder till personliga data och övervakning på nätet |
Svenskarna och internet

Samtal & reflektion

- Vad finns det för risker med att en AI kräver enorma mängder data för att tränas?
- Vad innebär det för konstnärer, författare, kreatörer med flera att deras verk används för att träna olika AI-modeller?
- Vilken roll kan du spela för att säkerställa att denna teknologi används på ett etiskt och samhällsnyttigt sätt?

Uppgift till nästa träff

Titta på filmklippet *Vad är ChatGPT?* <https://youtu.be/fF4BWTvNc74>

DEL 5

Skapa med AI

En viktig del med all teknisk utveckling är att låta människorna som påverkas och möter den att använda den. Vi vet nu att AI finns i vår vardag hela tiden. Men generativ AI har öppnat upp helt nya världar av vad som är möjligt att skapa och göra med väldigt få steg och inga förkunskaper. Denna del handlar om att ni i er studiecirkel tillsammans provar olika generativa AI-tjänster. Här tipsar vi om gratistjänster som kan användas med viss begränsning. Även om tjänsterna är gratis krävs det ofta att ett konto registreras. Ni kan alltid fråga er kontakt på NBV om det finns verktyg tillgängliga som kan ombesörjas av NBV.

Verktygstips

Det finns en uppsjö av olika appar och tjänster. Här tipsar vi om några av de mest vanliga tjänsterna du kan stöta på. Välj ut någon ni vill prova tillsammans, eller kanske dela upp det och gör en kort förevisning för varandra.

ChatGPT: <https://chat.openai.com/auth/login>

Språkmodell ChatGPT 3,5 är gratis att använda och en bra början. Du måste registrera ett konto för att få tillgång till funktionerna.

Google Gemini: [Gemini – chatta för att förverkliga dina idéer \(google.com\)](https://gemini.google.com)

Språkmodellen Gemini är Googles version av ChatGPT och finns som gratisversion och betalversion. Kräver ett Googlekonto.

Bing/Copilot Chat: www.bing.com/chat

Denna språkmodell är inbyggd i Microsofts sökmotor och du kan använda en begränsad utgåva av den utan att ha ett konto.

Canva: [Free AI Image Generator: Online Text to Image App | Canva](https://www.canva.com/free-ai-image-generator/)

Med denna generativa AI-modell kan du genom att skapa ett konto få möjligheter att skapa bilder av text du skriver. Finns som gratisversion och betaversion.

Leonardo.Ai: <https://leonardo.ai/>

Även denna AI-modell kan du genom att skapa ett konto få möjligheter att skapa bilder av text du skriver. Finns som gratisversion och betalversion.

Samtal & reflektion

- Vilka möjligheter skapas med dessa typer av verktyg?
- Utgå från ditt eget yrke eller fritidsintresse, hur tror du att generativ AI kommer att påverka det? Kommer AI att revolutionera ditt fält på samma sätt som internet förändrade världen?

Uppgift till nästa träff

- Skapa en dikt med hjälp av AI genom att använda en språkmodell som genererar text. Vill du utmana dig bildsätt dikten med en AI-modell som genererar en bild.

DEL 6

AI, framtiden och folkbildning

Inom NBV har vi börjat utforska AI och hur det kan användas inom vår värld. Vi vill med denna sista del ge utrymme för studiecirkeln att fundera kring vad AI har för betydelse för folkbildningen och cirkelverksamhet i framtiden. Det finns, som vi genom detta material har pratat om, en hel del positiva och underlättande AI-verktyg – men också en del att se upp för.

Som en inledning på träffen kan ni börja med att visa era alster som ni skapat sedan förra träffen. Var det enkelt? Vad har du lärt dig? Blir du mer eller mindre kreativ av att använda generativ AI? Skulle ni kunna arrangera en utställning med era verk eller nya verk som ni skapar tillsammans med hjälp av AI?

Tack för er nyfikenhet.

Samtal & reflektion

- I träff 1 fick ni reflektera kring era tankar om vad AI betyder. Vad betyder AI för dig nu efter allt ni gått igenom? Vad känner du när du tänker på AI?
- Hur skulle er nyvunna kunskap och insikt kunna användas för att stärka folkbildningen?
- Vad skulle ni vilja lära er mer om? Skulle AI kunna vara ett verktyg i det? Hur kan NBV vara ett stöd för er i det?

NBV

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, får människor och idéer att växa. Vår verksamhet bygger på fritt och frivilligt folkbildningsarbete och vilar sedan 130 år tillbaka på idéerna om nykterhet, demokrati och föreningsliv.

NBV är ett partipolitiskt obundet och religiöst neutralt studieförbund. Vårt uppdrag kommer från våra medlemsorganisationer och verksamheten möjliggörs genom tusentals ideella cirkelledare och föreningsfunktionärer samt stöd från stat, kommun och region.

- NBV har som utgångspunkt att varje människa i samverkan med andra växer genom folkbildning.
- NBV erbjuder människor att öka sin kunskap, uppleva kultur och möta nykterhetsrörelsens idéer i en välkomnande miljö.
- NBV vill genom verksamheten stärka alla människors lika värde, ge verktyg för föreningsfrihet och rätten att uttrycka sina åsikter.

För närmaste NBV-kontor, se www.nbv.se.

DÄR MÄNNISKOR OCH IDÉER VÄXER